

ב"ה

פרשת יתרו

ששת ימים תעבוד

יתרו כ, ט.

המלאכה הראשונה במוצאי שבת זה לפעול אור

במוצאי שבת הראשון בתחלת הבריאה, נפעלה שמחה גדולה בעולם – כדאיתא במדרש^[1] שבתחלה היה רק ענין של אור, "שלושים ושש שעות שימשה אותה האוֹרָה, שנים עשר של ערב שבת, ושנים עשר של לילי שבת, ושנים עשר של שבת. כיון ששקעה החמה במוצאי שבת, התחיל החושך ממשמש ובא, ונתירא אדם הראשון (בראותו לראשונה ענין של חושך) . . . מה עשה הקב"ה, זימן לו שני רעפים והקישן זה לזה ויצא מהן אור, וברך עליה". ומאז ישנה המצוה שבכל מוצאי שבת מברכים "בורא מאורי האש" על האור שנתחדש במוצאי שבת^[2].

ונמצא, שבמוצאי שבת היה ענין של חידוש, וחידוש כפול: (א) ענין של אור לאחרי ש"התחיל החושך ממשמש ובא", (ב) באור גופא – אין זה כמו האור שהיה עד עתה, שניתן על ידי הקב"ה באופן של אתערותא דלעילא, ללא פעולת האדם, אלא אור שנפעל על ידי האדם, ולכן, עם היותו אור קטן יותר, אפילו לגבי אור היום של יום חול, ועל אחת כמה וכמה לגבי האור של השבת הראשונה בעולם, שהיה אור נעלה שלא בערך, הנה דוקא על אור זה מברכים ברכה מיוחדת, ובלשון הרבים: "בורא מאורי האש"^[3]. היינו, שבאור זה נכללים כמה וכמה מאורות, שמכולם יחד נעשה אור.

...מוצאי שבת – בא לאחרי יום השבת: יום השבת – קשור עם ענין התורה, כמאמר רבותינו ז"ל^[41] "דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל", וכדאיתא במדרש^[51] על הפסוק^[61] "ויקהל משה", "אמר הקב"ה (למשה) עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפנייהם ברבים", ...ומאז נקבע המנהג "להקהיל קהלות בכל שבת ושבת . . . ללמד ולהורות לישראל דברי תורה".

אבל לא זו היא התכלית, אלא לאחרי זה בא מוצאי שבת, שזהו התחלת ימות החול – "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך"^[71]... והתחלה בזה היא – כאמור לעיל ש"זימן לו (הקב"ה לאדם הראשון) שני רעפים והקישן זה לזה ויצא מהן אור", והיינו, שאף על פי שרואים לפתע שנעשה חושך בעולם, יש בכוחו של יהודי – "אתם קרויין אדם"^[81] – לפעול אור. אלא שבשביל זה צריך להיות ענין של עשיה... ובאופן של הכאה – "יגעת ומצאת"^[91],

ובאופן שהאור הוא לא על ידי נר יחיד, אלא דוקא אבוקה, שהרי בנר הבדלה "מצוה מן המובחר לברך על אבוקה"^[101] וכדברי הגמרא במסכת ברכות^[111] שהמזיקים בורחים מאור האבוקה, ולא אור שאין בו שימוש, כמו נר של כבוד וכיוצא בזה, אלא דוקא אור שיכול להנות ממנו, שלכן "נוהגין להסתכל בצפרנים לראות שיוכל להנות לאורו"^[121], והיינו, שמברר אפילו את הצפרניים שיהיו מאירים.

...ואף על פי שמקודם לכן היה אור נעלה ביותר, שהרי האור שנעשה על ידי הכאת שני רעפים זה בזה אינו בערך לאור היום בכלל, ועל אחת כמה וכמה שאינו בערך לאותה האור ששימשה שלושים ושש שעות – אף על פי כן, על אותה האורה, אור בידי שמים שבא מלמעלה, אין מברכים, אלא דוקא על האור שבא על ידי פעולת האדם, ובאופן של יגיעה, כיון ש"אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבין של חבירו"^[131], כדי שלא יהיה "נהמא דכיסופא"^[141], אלא ענין שבא על ידי יגיעת עצמו.

קטע משיחת מוצש"ק פ' בשלה יו"ד שבט, ה'תשכ"ז

רשימת השומעים בלתי מוגה

- [\[1\]](#) ב"ר פי"א, ב.
- [\[2\]](#) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרה"צ.
- [\[3\]](#) ברכות מא, ב. נב, ב.
- [\[4\]](#) שבת פו, ב.
- [\[5\]](#) יל"ש ר"פ ויקהל.
- [\[6\]](#) ר"פ ויקהל.
- [\[7\]](#) שמות כ, ט.
- [\[8\]](#) יבמות סא, א.
- [\[9\]](#) מגילה ו, ב.
- [\[10\]](#) שו"ע אדה"ז או"ח סרה"צ ס"ד.
- [\[11\]](#) מג, ב.
- [\[12\]](#) שו"ע אדה"ז או"ח סרה"צ ס"ו.
- [\[13\]](#) בבא מציעא לח, א.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה